

A Régiók Bizottsága véleménye „Bővítési stratégia és a legfontosabb kihívások 2007–2008”

(2008/C 172/09)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak a bővítés vonatkozásában folytatnia kell a nyitott kapuk politikáját, hogy az EU jelenlegi határain kívül is alapot adjon a demokratikus reformok és a gazdasági fejlődés ösztönzéséhez;
- emlékeztet arra, hogy a koppenhágai kritériumok és a stabilitási és társulási folyamatok alapvető feltételt állítanak a tagállamokkal szemben, ennek során különös hangsúlyt fektetnek a saját érdek alapján való elbírálás elvére, amely az előző bővítések során is központi helyet foglalt el;
- kiemeli, hogy nem szabad megtörni Törökország európai dinamizmusát, illetve az Európai Uniónak be kell tartania azokat a kötelezettségeket, amelyeket a tárgyalások megnyitásakor vállalt magára. Az RB mindazonáltal egyetért abban az Európai Bizottsággal, hogy a Törökországgal folytatott tárgyalások olyan nyitott végű folyamatot jelentenek, amelynek kimenetelét nem lehet előre meghatározni;
- üdvözli a Horvátország által a koppenhágai politikai és a gazdasági kritériumok teljesítése, valamint a közösségi vívmányok átvétele, illetve a stabilizációs és társulási megállapodás megvalósítása területén elért figyelemre méltó haladást;
- megítélése szerint Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság jelentős haladást ért el a koppenhágai politikai kritériumok, valamint a gazdasági kritériumok teljesítésében, és hangsúlyozza az ország által 2007 végén megvalósított előrelépéseket; ezért felkéri a Tanácsot, hogy határozzon a Macedónia Volt Jugoszláv Köztársasággal való tárgyalások megkezdéséről.

Előadó: Alin Adrian NICA (RO/ALDE), Ducești Noi polgármestere, Románia

Referenciaszöveg

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Bővítési stratégia és a legfontosabb kihívások 2007–2008

COM(2007) 663 végleges

Politikai ajánlások

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Általános ajánlások

- ismét kinyilvánítja meggyőződését, amely szerint az Európai Unió bővítése a politikai befolyásolás egyik leghatásosabb eszközét jelenti. Ez a folyamat ugyanis fontos lépés a kontinens békéjének és stabilitásának biztosításában, és a tagjelölt országok polgárainak további esélyt kínál arra, hogy ne csupán a közös gazdasági térség által megteremtett jólétből részesüljenek, hanem az Unió közös értékeiből is, amelyeket mindenekelőtt a szabadság, a demokrácia és a szolidaritás képvisel;
- hangsúlyozza, hogy az Európai Uniónak a bővítés vonatkozásában folytatnia kell a nyitott kapuk politikáját, hogy az EU jelenlegi határain kívül is alapot adjon a demokratikus reformok és a gazdasági fejlődés ösztönzéséhez;
- emlékeztet arra, hogy a koppenhágai kritériumok és a stabilitási és társulási folyamatok alapvető feltételt állítanak a tagállamokkal szemben, ennek során különös hangsúlyt fektetnek a saját érdek alapján való elbírálás elvére, amely az előző bővítések során is központi helyet foglalt el;
- kiemeli, hogy az integráció sikere mindenekelőtt attól függ, hogy az adott tagjelölt ország hogyan készíti elő a csatlakozását, hogy mennyire tartósak a reformok, valamint hogy mennyire pontosan valósítják meg őket;
- emlékeztet arra, hogy a sikeres integráció záloga az előrehaladás nyomon követése és a jogalkotás alkalmazkodóképessége;
- felhívja a figyelmet arra, hogy a területi önkormányzatoknak aktív szerepet kell betölteniük az integrációs folyamatban, mivel olyan strukturális és demokratikus folyamatról van szó, amely nem valósítható meg egyedül központi szinten a kormányzat valamennyi szintjének aktív részvétele, valamint a szubszidiaritás és polgárközeliség elvének teljes mértékű tisztelete nélkül;
- elengedhetetlennek tartja, hogy azokban az esetekben, amikor a központi ügyvezetés a területi önkormányzatok hatáskörébe tartozó jogi intézkedéseket javasol, kikérjék a helyi és regionális közigazgatás szervezeteinek a véleményét;
- hangsúlyozza, hogy egy ország fenntartható fejlődése nagymértékben függ a decentralizáció alapelveinek betartásától és minden formájának – a döntéshozatal, a közigazgatás decentralizációja, valamint a pénzügyi decentralizáció – megvalósításától;
- rámutat, hogy az 1990-es évek első felének háborúja mély nyomokat hagyott a balkáni népek kollektív tudatában, ezért fontos, hogy a térség országainak minden helyi, regionális és

nemzeti szintű szereplője együttműködjön a múltbeli konfliktust okozó problémák megoldása érdekében;

10. megjegyzi, hogy – előcsatlakozási programokon és politikákon keresztül – támogatni kell a tagállamok és a tagjelölt országok helyi és regionális önkormányzatai közötti együttműködési (különösen a kultúrák közötti párbeszéd 2008-as európai évét) –, illetve a tapasztalatok és bevált gyakorlatok (többek között a Helyi Önkormányzatok Európai Chartája alapelveinek alkalmazása során szerzett legjobb tapasztalatok) cseréjét célzó kezdeményezéseket és erőfeszítéseket. Ebben az értelemben az RB-nek kiemelkedő szerepe van az EU regionális és helyi önkormányzatai bevált gyakorlatainak és tanulságainak megosztását célzó képzési szemináriumok ösztönzésében. E támogatásnak mindenekelőtt a 2004-ben és 2007-ben az EU-hoz csatlakozó új tagállamok tapasztalatainak kellene alapulnia, annál is inkább, mivel egy részük szomszédos a három új tagjelölt országgal;

Törökország

11. hangsúlyozza, hogy minden félnek érdeke, hogy Törökország támogatást kapjon a hosszú és nehéz reformfolyamat során. A csatlakozási folyamat alapelve, hogy a tárgyalások üteme ezeknek a reformoknak az előrehaladásától függ, amelyhez az EU is hozzájárul a pénzügyi programok keretében nyújtott külső támogatás révén. Ezért mind Törökországnak, mind pedig az Európai Uniónak türelmet és kitartást kell tanúsítania e folyamatban;

12. kiemeli, hogy nem szabad megtörni Törökország európai dinamizmusát, illetve az Európai Uniónak be kell tartania azokat a kötelezettségeket, amelyeket a tárgyalások megnyitásakor vállalt magára. Mindazonáltal egyetért abban az Európai Bizottsággal, hogy a Törökországgal folytatott tárgyalások olyan nyitott végű folyamatot jelentenek, amelynek kimenetelét nem lehet előre meghatározni. Az Unió által támasztott csatlakozási feltételek tiszteletben tartását kell Törökország EU-s csatlakozásánál egyedüli kritériumként figyelembe venni. Egyébiránt fontos, hogy Törökország – a csatlakozási tárgyalások során ismertetett rendelkezéseknek megfelelően – kötelezze el magát a jószomszédosági kapcsolatok ösztönzése mellett. Mindazonáltal Törökországtól az EU elvárja, hogy vessen véget a gazdasági blokádnak és a határok lezárásának, valamint, hogy a szomszédos országok irányában tartózkodjon a fenyegetésektől, illetve katonai tevékenységektől;

13. üdvözli a parlamenti választások megfelelő lefolyását, és reméli, hogy az új kormány felgyorsítja a csatlakozási kritériumok teljesítéséhez szükséges reformok véghezvitelét, miközben az érzékeny területeken jelentős haladást ér el. Másrésztől nyugtalanságának ad hangot, amiért a török fegyveres erők ismétlődően beavatkoznak a politikai folyamatba, és hangsúlyozza, hogy több erőfeszítést kell tenni annak érdekében, hogy a hadsereg teljes körű és hatékony politikai ellenőrzés alá kerüljön;

14. üdvözlí az alkotmány módosítását célzó legutóbbi intézkedéseket, és úgy ítéli meg, hogy a javasolt változtatások, amennyiben elfogadják őket, ösztönözni fogják a haladást a koppenhágai kritériumok betartása területén, és emlékeztet arra, hogy a büntető törvénykönyv 301. cikkét, amely Törökország és a törökség megsértésének szankcionálásáról rendelkezik, az átfogó véleménynyabszabadság értelmében módosítani kell;

15. kiemeli, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak, amelyek a közösségi jogszabályok nagy részét végrehajtják, központi és meghatározó szerepet kell játszaniuk mind Törökország belső demokratizálásai, mind európai integrációs folyamatában, és ennek kapcsán javasolja az Európai Bizottságnak, hogy a területi önkormányzatokra helyezze a hangsúlyt a török kormánnyal folytatott tárgyalási folyamatban a Törökországgal folytatott csatlakozási tárgyalásokban;

16. javasolja a helyi közigazgatási törvények felülvizsgálatát a helyi szintű közigazgatás megerősítése és hatékonyabbá tétele érdekében;

17. javasolja, hogy végezzenek vizsgálatot több olyan modell meghatározására, amelyek – az Unió tagállamainak példája alapján – a török területi önkormányzatok regionális fejlesztését szolgálják, amelyek lehetővé tennék a regionális stratégia és politika kidolgozását és megvalósítását, a helyi és regionális fejlődés prioritásainak a meghatározását, valamint azoknak a programoknak a megvalósítását, amelyek az európai előcsatlakozási alapok, továbbá a strukturális alapok támogatását élvezik;

18. emlékeztet arra, hogy konzultatív vegyes bizottságot szükséges felállítani, amely a Régiók Bizottsága, valamint a török területi önkormányzatok képviselőiből áll; ezért azt javasolja a török kormánynak, hogy nyújtsa be erre irányuló kérelmet; és felkéri az Európai Bizottságot, hogy hangsúlyozza a Törökországgal folytatott tárgyalások során egy ilyen szerv fontosságát;

19. felhívja a figyelmet arra, hogy Törökországnak továbbra is konkrét erőfeszítéseket kell tennie a helyi közigazgatás pénzügyi decentralizációja területén, hogy ezzel erősítse a területi önkormányzatok pénzügyi függetlenségét, ugyanakkor csökkentse a nemzeti költségvetéstől való függésüket;

20. hangsúlyozza, hogy a területi önkormányzatok közigazgatási hatáskörének bővítésével egyidejűleg az új felelősségei köreik gyakorlásához megfelelő pénzügyi eszközt kell biztosítani;

21. megjegyzi, hogy Törökország jelenlegi közigazgatási reformjának célja, hogy a közintézmények hatékonyságát növelje, és közigazgatási képességüket javítsa, hogy hatékonyan kezeljék a nemzeti és közösségi alapokat;

22. felhívja a figyelmet a Törökországban állandósult megkülönböztetésre, amely az államigazgatás, valamint az igazságszolgáltatás területén közhivatali feladatokat ellátni kívánó nőket érinti, mindannak ellenére, hogy a jogi keret ebben a tárgyban már részben megfelel az európai szintű jogi szabályozásnak; külön hangsúlyozza a nőekkel szembeni megkülönböztetést az oktatáshoz való hozzáférés vonatkozásában. Számos nőnek – a vallási hagyományok súlyából kifolyólag – valójában nincs lehetősége az alapfokú oktatás végeztével folytatni tanulmányait;

23. felhívja a figyelmet a Törökországban élő etnikai kisebbségeket – különösen a kurd kisebbséget – érő diszkriminációra;

24. hangsúlyozza azokat a nehézségeket, amelyekkel a törökországi, nem muzulmán vallási közösségek találják szemben magukat, mivel nem rendelkeznek jogi személyiséggel. Ezek a közösségek a karitatív tevékenységek, a szabad vallásgyakorlás, vezetőik megválasztása és papok képzése során ütköznek nehézségekbe. Ezenkívül felhívja a figyelmet a nem muzulmán hívők és képviselők ellen elkövetett ismétlődő támadásokra és merényletekre. Az államnak garantálnia kell, hogy ez ne folytatódjék, és fel kell használnia saját eszközeit a szélsőséges csoportok ellenőrzésére, meghiúsítva ezzel felforgató tevékenységüket;

Horvátország

25. üdvözlí a Horvátország által a koppenhágai politikai és a gazdasági kritériumok teljesítése, valamint a közösségi vívmányok átvétele, illetve a stabilizációs és társulási megállapodás megvalósítása területén elért figyelemre méltó haladást. A horvát példa azt tükrözi – különösen a szomszédos országok számára –, hogy milyen előnyökkel járhat az Európai Unió strukturális és értékei melletti szilárd gazdasági és politikai elköteleződés; örömmel fogadja, hogy 2007-ben a csatlakozási tárgyalások során valódi áttörést sikerült elérni, és arra kéri az újonnan alakult horvát kormányt, hogy fokozza erőfeszítéseit annak érdekében, hogy mielőbb teljesüljenek a még hiányzó fejezetek megnyitásához szükséges feltételek;

26. üdvözlí Horvátországnak a helyi közigazgatás decentralizációja érdekében tett intézkedéseit, és e téren az erőfeszítések folytatására ösztönzi; megítélése szerint ezeknek az intézkedéseknek a keretén belül a szubszidiaritásra kellene fektetni a hangsúlyt, hogy a döntések a polgárokhoz minél közelebb szülessenek;

27. úgy véli, hogy Horvátország regionális kezdeményezésekben való folyamatos részvételét – amely hozzájárult a szomszédjaival való kapcsolatok további javításához – ösztönözni és erősíteni kell; továbbá kiemeli Horvátország és a szomszéd országok – Bosznia és Hercegovina, Szerbia, Szlovénia és Montenegró – helyi önkormányzatai, valamint határ menti régiói határokon átnyúló együttműködésének jelentőségét;

28. üdvözlí a Horvátország és a Nemzetközi Büntetőtörvényeszek közötti teljes mértékű együttműködést, és hangsúlyozza, hogy fokozni kell a háborús bűnösök felkutatásáért, valamint különösen a tanúvédelem területén tett erőfeszítéseket;

29. örömmel fogadja, hogy Horvátország és Szlovénia miniszterelnöke informális elvi megállapodást kötött arról, hogy a határvita megoldását független választottbíró döntésére bízzák. A horvát és a szlovén kormányt arra kéri, hogy minden lehetőséget használjon ki a megállapodás elérése érdekében. Üdvözlí a horvát parlament határozatát, miszerint Horvátország mindaddig nem alakít ki ökológiai és halászati védelmi zónát, ameddig barátságos, uniós szellemű közös megállapodás nem születik;

30. úgy véli, hogy előrehaladás történt a nemzeti kisebbségekről szóló alkotmányos törvény végrehajtásának javítása terén, és hogy a roma kisebbség helyzete javul Horvátországban, ugyanakkor úgy ítéli meg, hogy haladást kell elérni a menekültek és etnikai kisebbségek – főként a roma lakosság – társadalmi integrációja területén, biztosítva számukra a közszolgáltatásokhoz és a felsőoktatáshoz való könnyebb hozzáférést;

31. hangsúlyozza, hogy a felelősségteljes államigazgatás biztosításához lényeges speciális cselekvési eszközökkel rendelkezni, különleges figyelmet fordítva a korrupció elleni harcra; ezzel összefüggésben kifejezetten üdvözlí a Korrupció és Szervezett Bűnözés Elleni Hivatal (USKOK) megbízatásának meghosszabbítását, valamint azt, hogy nagyobb számban kerültek korrupciós esetek a horvát igazságszolgáltatás elé. A horvát kormányt arra kéri, hogy fokozott erőfeszítéssel vegyen részt a 2006 és 2008 közötti nemzeti korrupcióellenes programokban;

32. üdvözlí a lakásépítés és –újraépítés terén elért előrelépést, valamint a korábban bérleti joggal rendelkezők kérdésének megoldására irányuló lakásprogramot, és ennek folytatását, illetve felgyorsítását sürgeti;

33. üdvözlí a nemrégiben a regionális politika és a strukturális eszközök összehangolása területén elért haladást; mindamellett más intézkedések is szükségesek, hogy az állami hatóságok hatékonyabban működjenek, és jobb közigazgatási kapacitással rendelkezzenek a közösségi alapok eredményes kezelése érdekében;

34. ugyanakkor megállapítja, hogy a helyi közigazgatás reformja területén elért haladás ellenére mérsékelte. A tisztviselők felvétele tulajdonképpen továbbra is a politika befolyása alatt áll. A kizárólag néhány ágazati norma által szabályozott a közigazgatásra vonatkozó területén belül a harmonizált jogi keret egyenlőtlen végrehajtása hiánya annak alacsony hatékonyságához és korrupcióhoz vezetett;

Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság

35. megítélése szerint Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság jelentős haladást ért el a koppenhágai politikai kritériumok, valamint a gazdasági kritériumok teljesítésében, és hangsúlyozza az ország által 2007 végén megvalósított előrelépéseket; ezért felkéri a Tanácsot, hogy határozzon a Macedónia Volt Jugoszláv Köztársasággal való tárgyalások megkezdéséről;

36. üdvözlí, hogy az országnak sikerült a társulási és stabilizációs megállapodás több rendelkezését tiszteletben tartania;

37. megállapítja, hogy az ohridi keretegyezmény megvalósítása mély változásokhoz vezetett a társadalomban, amely azóta teljes mértékben elismeri, hogy többnemzetiségű és többkultúrú, ami egyébiránt az Európai Unióhoz való csatlakozás politikai kritériumainak egyik fontos eleme. Újra emlékeztet arra,

hogy teljes egészében alkalmazni kell a BADINTER-elveket, és hogy minden félnek kölcsönösen tisztelnie kell a másikat, valamint együtt kell működniük a – sok erőfeszítés árán felállított – demokratikus intézmények keretén belül. Ugyanakkor sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az etnikai kisebbségek beilleszkedése továbbra is korlátozott marad;

38. felkéri Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságot, hogy merítsen a közigazgatás európai gyakorlatából, valamint az etnikai és nyelvi sokszínűséget figyelembe vevő oktatás területről. Síkra száll amellelt, hogy kössenek megállapodásokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a két többségi etnikai közösség méltányos és harmonikus feltételek mellett tudjon együtt élni a különböző kisebbségekkel; e tekintetben a kisebbségi közösségeknek a közigazgatásban való méltányos képviseletét garantáló alkotmányos rendelkezések hatékony alkalmazását javasolja;

39. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a korrupció egyelőre széles körben elterjedt jelenség marad, ami továbbra is komoly problémákat jelent. Ezért az RB azt javasolja a hatóságoknak, hogy tegyenek lépéseket e veszélyek megszüntetésére;

40. értékeli a közigazgatás decentralizációja érdekében tett helyi szintű erőfeszítéseket, valamint azt a szándékot, hogy hatékonyabbá tegye azt több körzet átcsoportosítása által, racionális és fejlődési okokból kifolyólag. Ugyanakkor emlékeztet arra, hogy sürgetően fel kell gyorsítani a pénzügyi decentralizáció folyamatát a helyi és regionális szintű önkormányzatok tekintélyének megerősítése érdekében;

41. üdvözlí azokat az erőfeszítéseket, amelyek célja a nyilvános információkhoz való hozzáférés biztosítása a polgárok számára annak érdekében, hogy az adminisztráció átláthatóbbá váljon, noha kiemeli, hogy ez utóbbi nem kész, illetve nem képes arra, hogy megkönnyítse a hozzáférést;

42. csaldóttóságának ad hangot amiatt, hogy az elnevezés terén nem történt előrelépés; örömmel fogadja, hogy az ENSZ speciális megbízottjának, Matthew NIMETZ-nek a felügyelete alatt újakezdődtek a tárgyalások, és arra kéri Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaságot, hogy tegyen nagyobb erőfeszítéseket az elnevezésével kapcsolatos probléma megoldására az ENSZ Biztonsági Tanácsa 817/93-as és 845/93-as állásfoglalásának keretében, elősegítve ily módon a jó szomszédi kapcsolatok kialakulását és a regionális együttműködés fejlődését;

43. üdvözlí az RB Elnökségének 2008. március 4-én, Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság kormányának hivatalos felkérése nyomán hozott határozatát, hogy a Régiók Bizottsága és Macedónia Volt Jugoszláv Köztársaság közösen állítson fel egy tanácsadó vegyes bizottságot; kéri, hogy adminisztratív szempontból mindent tegyenek meg annak érdekében, hogy e bizottságnak az első ülésére 2008 első félévében sor kerülhessen.

Kelt Brüsszelben, 2008. április 9-én.

a Régiók Bizottsága

elnöke

Luc VAN DEN BRANDE